

Ubarrundia eta toponimoak

EUSKALTZAINDIAK ondoko liburu argitaratu du: *Gasteizko Toponimia III, Gasteizko Ubarrundia / Toponimia de Vitoria III, Ubarrundia de Vitoria*. Elena Martínez de Madinak egin du lana eta Arabako Ubarrundia udalerria osatzen duten sei herrietako (Amarita, Erretana, Miñao, Miñaugutxia, Gamarra eta Gamarragutxia) toponimoak jaso ditu. XVI. eta XX. mendeen arteko 35.000 leku-izen bildu eta aztertu ditu liburuaren egileak. Martínez de Madinak nabarmendu du bildutako toponimoen %80 euskaraz direla. Ubarrundiako kontuak entzunda, euskara elkarte Topaguneak duela urte eta

erdi hausnarketa prozesua hasi zue-nean egindako jardunaldiak akordatu naiz. Han ezagutu nituen Arabako udalerririk horretatik joandako bi neska. Oker ez banaiz biak ziren gipuzkoar-rrak, hara bizitzera joandakoak. Biztanleak urri eta sakabanatuta bizi diren eremu hartan, euskara zekiten gutxi batzuek bilerak egiten zituztela esan ziguten. Ez zioten euskara elkar-te zirenik, kultur elkar-te titulua nahikoa zuten. Zer egiten zuten galdetu eta toponimia hitza aipatu zutela gogoan dut. Hau da, herrikideei garai batean herrian euskara barra-barra egiten zela adierazteko, leku izenak baliatzen zituzten. Larre motzean ari ziren. Hala ere, indar eta gogo berezia nabari zitzaie, hainbat elkar-te sendoagoetako baino handiagoa.

BAHEA

[Rober Gutierrez Ziuertagiriaren Elkartearen zuzendariak](#) www.baisarean.org-en esanak: “Elementu positibo ugari ikusten dizkiot *Ama Hizkuntza Gasteiz* blogaren ekimenari, esate baterako: gure behar linguistikoak asetzen laguntzeari begira, euskarazko zerbitzua ematen dutenak identifikatu nahi izatea; proiektua bezero eta erabiltzaileengandik sortzea, ekimena gizartratzea eta atxikimenduak jasotzea, hirian ekinbide desberdinak bideratu nahi izatea...”

Baina joan gaitezen harago. Gasteizen, beste hainbat lekutan bezalaxe, euskararen sustapenari begirako egitasmoak bideratzen ari dira ekimen publikotik (Gasteizko Udala eta bere laguntzak), zein pribatutik (Bai Euskarari Ziuertagiriaren Elkar-tea, Geu Elkar-tea, Ama Hizkuntza Gasteiz), behar bezala koordinatu gabe eta era nahasgarrian. Zeintzuk izan daitezke hurrengo urratsak?”

[Paula Kasaresek gipuzkoaeuskara.net-en](#) esanak: “Michael E. Kraussek, *The world's languages in crisis* (1992) artikulu ezagunean hizkuntza baten egoera aztertzeko mintzaira hori ikasten duten haurren ehunekoa hartu zuen oinarri eta, horren arabera, egungo joera zuzendu ezean, zenbait hamarkadatan munduko hizkuntzen %90 desagertuko zirela iragarri zuen. Antzekoa egin zuen Stephen Wurmek *Atlas of the world's languages in danger of disappearing* (1996, 2001) ikerlanean ezarri zue-nean gizatalde batek bere hizkuntza galtzeko arriskua duela baldin eta haurren %30ek gutxienez ikasten ez badu. Horregatik, ordezkatzeko edo galtzeko arriskuan dauden hizkuntzak indarberritzeko proposamenak egiten direnean, belaunez belaunezko transmisioa bermatu eta indartzea da helburu nagusia”.

Honelako albistek egunero irakurtzeko, jaso hari@DOAN e-postaz: www.argia.com/harpidetza_haria.php

TALAIAN

“AHTk gure osasuna murrizten du”

Azken asteotan, Hego Euskal Herrian AHTren kontrako hainbat herri mobilizazio ikusi dugu, Mugituk antolatuta. Imajinazioz eta herri pedagogiaz, azaldu nahi dute zein murrizketa ari diren egiten euskal administrazio publikoak zerbitzu sozialetan eta osasun publikoan, makroproiektu horren 10.000 milioi euroko obrak ordaindu ahal izateko. Odoluste ekonomikoa da, gure diruen, gure eskubide sozialen eta gure osasunaren bizkar egina, herri mobilizazioetan salatzen ari diren moduan. Horrela adierazten dute euren pankartetako mezuek: “AHTk odola zurruputzen digu”. “Murrizketarik ez. AHTk gure osasuna murrizten du”, “AHT = Murrizketa sozialak”, “AHTren dirua osasungintzara”.

Ez dira mezu batere demagogikoak, gizartearen errealitatean oinarrituak baizik. Nafarroan, AHTk 4.000 milioi euro inguru kostako du. Bertan, osasunaren lehen mailako arretarako partida gutxitu da -%6,7 gutxiago-, baita osasun mentalerako eta osasun publikorako partidak ere -%7,5 eta %14,6 gutxiago, hurrenez hurren-; itxaron zerrendak gero eta luzeagoak dira eta pertsonalaren gastua %2,5 gutxitu da. EAEn AHTren kostua 6.000 milioi euro ingurukoa da. Osakidetza 260 milioi euroko murrizketa egin du zerbitzuetan 2010ean, AHTren Gipuzkoako adarrak 2011ko aurrekontuetan duen kopuru bera (275 milioi euro inguru). Osasun-zerbitzuak murriztu dira eta larunbatetan 46 osasun zentro itxita egongo dira.

Hala ere, larriena da AHT, Euskal Herrian, Estatuaren apustu eta arrazoi bat dela. Herri mobilizazioak izanda ere, abian jarriko da, aurrez eztabaidarik izan gabe. Baldin eta herritarren gehiengoak proiektu antisoziala onartzen ez bada eta arabiar herrialdeetan bezala, zutik jartzen ez bada.

Juan Mari Arregi